

להתאחד

גליון שבועי לגילוי אוד הנשמה ע"פ משנת הבעש"ט הק' ותלמידיו

הלימוד היומי בכפרי חסידות

לשבוע הבעל"ט
ספה"ק מאור עינים (בראשית)

יום	מד"ה
ראשון	חה נקרא דעת
שני	ואז הוא ש'
שלישי	ואמר רבותינו ז"ל
רביעי	חה שאמר משה
חמישי	בגמרא דסנהדרין עד ד"ה והנה קטנות

להצטרפות למנוי לחוברת החודשית עד הבית
ניתן להירשם 07474-61616

0722 531 385
646 518 1014

השבוע בקו
עיקר האדם ישוב הרעת
כ"ה פלה בשלושה מסודרת
כינוסי ישוב הרעת
תשרי תשפ"ג
ניתן להאזין בשלושת הכינוסים
שלושה 6

פרשת תולדות תשפ"ד / גליון רפ"ג

רוח אפנו נקודה מתוך דא"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אנו שמחים עם הדינים כי כל תכליתם הוא להיות ראוי ומוכשר לקבל השפעת החסד

דבר פלא איתא במדרש תנחומא (בפרשת) "בשעה שנולד יצחק הכהן הכל שמחים, שאלמלא לא נברא יצחק לא היה העולם מתקיים, ע"כ. ולכאורה יפלא שדווקא יצחק שמידתו - מידת הדין, שהיא היפך השמחה לכאורה, והוא זה שמביא קיום ושמחה לעולם.

בהקדם ביאור ענין הדינים שבעולם, ותכלית היסורים בגשמיות והקשיים ברוחניות. כי השי"ת ברא העולם בחסד, וכל השפעת השי"ת הוא רק בטובו הגדול. אולם מפני שאיננו ראויים לקבל את טוב השי"ת כאן בעולם הזה המוגבל, לכן שולח השי"ת יסורים וקשיים כדי לזכך אותנו, ובכך להכשיר אותנו להיות כלים ראויים להאור האלוקי. נמצאנו למדים כי כל דין וצער בעולם אינו דין כשלעצמו, אלא הוא מתוך השפעת חסד וטוב ה', אלא שהוא הקדמה כדי להיות כלי לקבל הטוב.

ולכן יחייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה (ברכות פ"ט מ"א), 'ולקבולנהו בשמחה' (ברכות ס"ז). כי באמת הרע הוא חלק מהשפעת הטוב, שהוא מזכך ומכשיר שיוכל לקבל הטוב.

והנהגה זו היא בין בגשמיות, שתכלית היסורים הוא להכניע את האדם ולזככו, ובין ברוחניות שכל ירידה וקושי הוא כדי שיתאמץ להתקרב להשי"ת, ויתפלל על זה, ובכך הוא נעשה כלי ראוי לברכה, וכמבואר באריכות ב'מאור עינים' (בפרשת).

ועבודתנו בעת התגברות השכחות וצער, הוא שלא להתייבש ולהתעצב, אלא להתחזק בשמחה שהנהגה זו הוא רק מטוב השי"ת, ועל ידי שיתאמץ ולא יפול, יזכה אחר כך ליהנות מזיו שכנתו אפילו בגלות, וגם יתפלל אז להשי"ת כי בכך ממתיק הדינים.

זהו ביאור הענין שדווקא יצחק הוא זה שהביא את השמחה והקיום לעולם, כי על ידי הדין יכול העולם להתקרב להשי"ת, וליהנות מזיו שכנתו.

וזהו שבידך יצחק את יעקב ויתן לך אלוקים (כח, ו) ובמדרש (רבה טו. א) יתן ויחזור ויתן, ומבאר אבא מארי ז"ע שענין שני הנתיבות הכוונה הוא, שהשי"ת נותן נתיבה של דין לפני נתיבה של חסד, כדי להיות ראוי לקבל את החסד.

מקור: רעוא דרעיון תשע"ה; הדעה והדיבור שס"ד

1000 גליונות לזיכוי הרבים
נדרבת החר"ה ר' אהרן כ"ש
ראובנבת שליט"א
דרגה שמחתו בחולדת בנו למז"ט
במת פתח הבעש"ט חתן חלוצי וי"ע יודע סגנון רוב בית
השלום זכר בבית חמיו הרוב סלנט 18

ברכת מזל טוב
שגורה כוה לידרנו הנכבד
הרה"ח ר' אהרן כ"ש
זעליקאוויטש שליט"א
מחשבו תוסבני הנכבדים
דרגה שמחתו בחולדת בנו למז"ט
במת פתח הבעש"ט חתן חלוצי וי"ע יודע סגנון רוב בית
השלום זכר בחייל ישיבת שומרי אמונים

500 גליונות לזיכוי הרבים
נדרבת החתן הרב **יצחק אייזיק זעליקאוויטש שליט"א**
דרגה שמחתו לבו בנישואיו למזל טוב
במת פתח הבעש"ט חתן חלוצי וי"ע יודע סגנון רוב בית
הדעתנה יום באלים איטיטט

דיבורי חסידות עבודת הפרשה מספרי החסידות - בשפת המעשה

מי המיטיב?

ואז הוציא המשגיח כרטיס אשראי, "אתה רואה את הכרטיס הזה? זה של אבא שלך. כל הישיבה חיה על הכרטיס הזה"

- לא אחסר! התפלל שלא יחסר לו ה' רועי. ודברי פי חכמים חן ויראת שמים. יכול אדם להסתובב עם כל הטוב שבעולם, אבל חסרה לו ההכרה מי הרועה אותו, מי אביו, מי דואג לו ועושה לו את כל הטובות הנגלות והנסתרות. ועל כך צריך יהודי תמיד להתפלל: "ה' רועי" - לא אחסר! שלא תחסר לי ההכרה ש"ה' רועי", ואז יהיה ה' לנגד עיני בכל רגע, כי כל רגע אני מוקף טובות וחסדים.

ובכך מבאר בנו הרה"ק מראפשיץ את תפילת יצחק אבינו: **"ועל דרך זה ויעתר יצחק לה" - ומה היה תפלתו? לה' לנוכח אשתו' - כנ"ל שהיה תמיד נגד עיני כנסת ישראל ה' נוכח עיניו.** גם את החסד הזה גופא, שהשי"ת יהיה לנגד עינינו, שנראה בכל החסדים שאנו מקבלים מי עומד מאחוריהם, אנו מקבלים מאת השי"ת, וצריך להתפלל על זה, ועל כך היתה תפילת יצחק אבינו ודוד המלך.

כל הזמן לנגד עיניך

המציאות הנסתרת היא, שהקב"ה ברא אלפי עולמות כדי להיטיב איתנו. הוא הרועה אותנו מעודנו ועד היום. מה חבל, שכמו אותו ישראל, אנו לא יודעים כלל מי עומד מאחורי כל הטוב המורעף עלינו, ומרגישים כל הזמן לא בטוחים, עלים נידפים, וחסרי אבא. כשאנו זוכים לקלוט ש"ה' רועי", שהוא יתברך המיטיב והמשפיע לנו כל זה באהבתו אלינו, אזי השי"ת עומד לנגד עינינו בכל עת ובכל שעה, ואנו מרגישים בטוחים עד מאוד והולכים אחריו כצאן אחרי הרועה.

כמה טוב קיבל כל אחד מאתנו, רמ"ח אברים ושס"ה גידים בריאים, עם משפחה וילדים בית וכל טוב. אבל אם אנו לא יודעים מי עומד מאחורי זה, מי מסבב את כל העולמות ועומד על ידינו לתת לנו את זה, חסר לנו הכל. חסר לנו הרועה, כשנקלוט ש"ה' רועי", הכל ישתנה. פתאום כל משהו טוב שיש לנו צועק אלקות. וזה גם יגרור לנו ליראת שמים, כי כשקולטים מי נותן לנו הכל, ובמי חיינו תלויים, איננו רוצים להתנתק ממנו.

חשוב לחזור על זה: זה ש"ה' רועה אותך, זו מציאות. הוא מסבב את כל העולמות בשבילך, עומד לימינך כל רגע, ומנהיג אותך על כל צעד ושעל. מה חבל שהקשר הזה יהיה מצד אחד, ושהילד לא ידע כמה אביו מקושר אליו בכל רגע. כשתקלוט שמאחורי כל הטוב שיש לך עומד אבין שבשמים, הרי קודם כל יש לך אבא, יש לך רועה, ויתירה מכך, הוא לנגד עיניך כל רגע, כי כל רגע אתה מוקף חסדים. ומגלה לנו הרה"ק מלינסק, שאת הדבר הזה משיגים על ידי תפילה. צריכים פשוט לעמוד ולהתחנן שוב ושוב ושוב "ה' רועי" - לא אחסר!

כשישאלו את הדין בן חודשיים נתפרדה החבילה בשנאה ונטירה. האבא עזב לארה"ב תוך אזהרה שלא ינסה להתקרב לתינוק, וכך לא זכה לפגוש את ילדו למשך 15 שנה שלימות. ישראל, ישראליק גדל שנה אחר שנה כשאינו יודע מי אביו כלל, אשר בינתיים עשה חיל והפך לאחד מעשרת עשרי תבל.

כשמלאו בחבורתו 15 שנה, נודע לאביו שישאלו את מתגולל ברחובות וישוב על ברולים. לבו התפלץ והוא החל להפוך עולמות. מבלי שהצד השני ידע, הוא שפך מיליונים, שכר מחנכים, עירב מטפלים, הקים ישיבה עבורו, מצא לו חברים, הצמיד לו משיפעים, והעלה אותו על דרך המלך. ישראל, ישראליק מצא את עצמו עם כל הטוב שבעולם, כשכל רגע מורעף עליו עוד חסד.

יום אחד ישב לו ישראל, ישראליק בחדר האוכל בישיבה - שלא ידע כלל שכל כולה הוקמה למענו - והמשגיח שלח לקרוא אותו. לאחר שיחה מתפתלת הציב לו המשגיח שאלת תם: "יש לך איזה קשר עם אבא שלך?".

ישראל, ישראליק הרגיש שמלקו את ראש ולא הבין איך המשגיח דורך לו על כל היבולת יחד. "איזה אבא? לא יודע איפה הוא בכלל. הוא נסע לו לאמריקה, שכח לגמרי ממני. האמת היא שעם כל מה שיש לי, חסר לי אבא. אני מרגיש כעלה נידף, לא בטוח אפילו לרגע אחד. אני צריך אבא כמו כל בחור, אבא שדואג לו, אבא שמרעף עליי אהבתו, ואבא שהוא אבא..."

ואז הוציא המשגיח כרטיס אשראי, "אתה רואה את הכרטיס הזה? זה של אבא שלך. כל הישיבה חיה על הכרטיס הזה. אני חי על הכרטיס הזה, כל המשגיחים, כל המשפיעים, כל המחנכים, כל האוכל שלך, כל הפנימיה - את הכל מממן אבא שלך בשבילך... הוא לא יכול לפגוש אותך, אבל אתה יכול לפגוש אותו בכל מה שיש לך. דע לך שאתה בטוח יותר מכל הבחורים הנמצאים כאן... אתה מקבל אהבה יותר מכל הבחורים הנמצאים כאן... אתה רק צריך לדעת מזה". באותו לילה הלך ישראל, ישראליק לישון בחור אחר. יש לו אבא.

ה' רועי!

הרה"ק מראפשיץ ז"ע מביא בפרשתנו פתגם נפלא מאביו הרה"ק מלינסק ז"ע: **"נקדים לפרש פירוש אדוני אבי זלה"ה על פסוק ה' רועי לא אחסר, שאדם הישר מחוייב שהיה תמיד פחד אלקים לנגד עיניו לעובדו יתברך, וצריך תמיד להודות לה' על הטובות שמטיב עמו בכל שעה. בכל מיני טובות נגליים וטובות נעלמים, כמאמר חז"ל 'כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמארי סייעיה'. ועל זה היה מתפלל דוד המלך ע"ה שלא יחסר לו תמיד מחשבה זו ש'ה' הוא הרועה אותו מעודו, וזהו ה' רועי"**

הקריאה מעוררת

למה כ"כ נחוץ לכל יהודי ללמוד את פרשת אמרפל או מעשה סדום? איך קריאת הפרשה נותנת ליהודי כוחות של קדושה לכל השבוע?

אלפי שנה, אבל עצם האור הרוחני? אין בו שום שינוי, והוא מאיר ומתפרש בכל דור ודור לכל אחד ואחד ממש.

אברהם יצחק: זאת אומרת שכאשר קוראים בתורה את הסיפור של נח והמבול ושל מלחמת המלכים וצאנו של יעקב, זה לא סיפור דברים שהיו פעם, אלא שזה קורה גם עכשיו אצל כל אחד ואחד... אני מנסה לעכל את הדברים... זה הסתכלות חדשה על כל הסיפורים וההשתלשלות של כלל ישראל וכל העולם כולו...

משפיע: אני רוצה אבל להסביר לך למה זה מוכרח להיות ככה, שכל מעשה ועניין שבתורה צריך להתגלות אצל כל אחד. כי אנו צריכים להבין שהתורה כולה היא שלימות אחת גדולה, היא בנויה בסדר אלקי פנימי אשר כך השי"ת רוצה לגלות את אלקותו ית' אל היהודי, באופן שמתחיל מאדם הראשון נח והאבות הקדושים, וממשיך הלאה בכל התורה כולה עד כל פרטי הפרטים, וכל יהודי מכון כנגד השלימות הזו! כי קוב"ה אורייתא וישראל חד, וכל הגילוי של קדושת התורה על כל פרטי פרטיה, מכוננים כנגד כל נפש מישראל, ודרכי דביקותו והתחברותו בהשי"ת, ומיילא כל הגילויים והכוחות הכתובים בתורה שייכים ומכוונים אליו ממש, והם הנותנים בו את הכח והחיות, וכמו שדרינו שיעקר הזמן שבו נשפעים הכוחות והאורות הכלולים בתורה הוא בעת קריאת התורה.

אברהם יצחק: זה פשוט נורא נוראות, בעצם קריאת התורה הוא החיות ממש של כל האדם. למה אנשים לא יודעים מזה?

משפיע: מן הסתם הרבה אנשים כן יודעים מזה. ובעצם כל אחד שרואה בספרי תלמידי הבעש"ט שכל התורה שייכת בכל אדם ובכל זמן מבין ויודע את זה. אלא מאי? צריכים לחדד ולחזור על הדברים, ולא להניח להרגליות וההתיישנות להשתלט עלינו.

פירוש חדש ב'קריאה מעוררת הזמן'

אברהם יצחק: אבל מה שבכל זאת עדיין לא ברור לי, למה בעצם צריכים את זה בכל שנה? צריכים אמנם כל חלק ופרשה שבתורה, אבל אחרי שכבר שמענו את זה פעם אחת, קיבלנו כבר בעצם את הכח והקדושה הזאת, למה צריכים לחזור על זה בכל שנה ושנה?

משפיע: אשאל אותך שאלה אחרת, למה צריכים מדי שנה בשנה עוד פעם את המועדים? למה צריך בכל שנה פסח שבועות סוכות ראש השנה ויום כיפור? אלא מאי? כמו שכל אדם הוא דבר שלם שיש בו הכל, כך כל שנה היא שלימות אחת גדולה שיש בה את הכל, והשלימות הזאת שבכל שנה נעשית על ידי האדם שממשיך מן התורה את כל האורות והקדושות הללו לתוך עצמו. וזה נעשה בכל שבוע באור המיוחד השפע בפרשה הזאת בפרטיות, כגון כאשר קוראים בתורה איזה מועד מהמועדים, או את מלאכת משכן, או מעשה האבות והשבטים, אז בעת הקריאה מאיר בנפש כח הקדושה הנצרך לו לחיות נפשו לשנה הזאת.

אברהם יצחק: אם כן בעצם בכל שנה יש לנו את כל סדר המועדים בזמנם, פסח בניסן ושבועות בסיון, וחוף מזה יש לנו גם בעת קריאת הפרשיות של המועדות...

משפיע: נכון. הנפש שלנו צריכה לקבל בכל שנה את אור המועדים, והיא מקבלת את זה בשני אופנים, אחד מצד סדר הפרשיות ואחד מצד סדר זמני השנה. ועתה נגיע להבנה חדשה במושג 'הקריאה מעוררת את הזמן', כי אחרי שנתבאר לנו שכל שפע הקדושה מגיע על ידי שאנחנו קוראים בתורה בפרשיות השבוע, אנו מבינים מזה שהכח שיש לנו בעת זמן המועדים, אנו מקבלים מכה הקדושה שהמשכנו בעת קריאת פרשת השבוע, כי 'הקריאה' שאנו קוראים בעת פרשת השבוע, 'מעוררת' וממשיכה את כח המועד שיש בעת הזמן' המיוחד להם בשנה.

אברהם יצחק: פלאי פלאות. יוצא שבכדי לקבל איזה יום טוב, צריכים קודם כל לשמוע קריאת התורה בפרשת השבוע. חידוש נפלא! אני מרגיש שקיבלתי מתנה חדשה - קריאת התורה! יישר כח.

אברהם יצחק: לא לגמרי, אבל אני רוצה קודם כל לשמוע עד הסוף.

משפיע: נלך הלאה. התורה הרי כוללת תרי"ג מצוות, והרי כל אחד יודע שיש הרבה הרבה מצוות שאנו בכלל לא יכולים לקיים, מצוות שאינם נוגעים בזמן הזה, מצוות שנוגעים רק לבית המקדש, רק לכהנים, או למי שיש לו שדה וכדומה, אבל אנו צריכים לקלוט, שבעצם כל יהודי זקוק לשלימות נפשו - בכדי שהיא תוכל להתקרב להשי"ת - את כל המצוות ממש! שלא יחסר לה אפילו מצווה אחת. איך אם כן אנו יכולים לקבל את הכח של המצוות שאין בידינו לקיים? איך אנו יכולים לקבל את הכח של האבות הקדושים ושל המשכן וכל הדברים שהוזכרו? הכל על ידי התורה גופא! כי זה גופא שכל המצוות וכל המאורעות נכתבים בתורה, זאת אומרת שהכח הרוחני של כל הדברים הללו מונח בתורה, שם הוא השרוש והמקור לכל הדברים הללו, וכאשר אנו לומדים את התורה - ובעיקר על ידי קריאת התורה בסדר הפרשיות שתיקן לנו משה רבינו - נשפע לנו הכח והאור של כל המאורעות וכל המצוות.

אברהם יצחק: אני מנסה לקלוט את מה שאני שומע, אני יכול לחזור על המילים - שכל מה שכתוב בתורה נצרך ומוכרח לכל אדם - אבל עדיין חסרה לי ההבנה למה זה אכן ככה? למה צריך האדם את הכח של אדם הראשון ושל נח בתיבה, וגם את הכח של מלחמת אמרפל והמעשה של סדום? ובכלל, מה הפשט שהאדם מקבל את הכח זה? איך שייך אצל האדם שר המשקים והאופים ופיתום ורעמסוס?

בתורה לא כתוב סיפורים!

משפיע: תראה. בכדי להבין ולהוריד ממש למעשה כל חלק וחלק מהתורה איך זה שייך בכל אדם, כבר אמרתי לך שבשבע העבר שאת לא ביארו לנו תלמידי הבעש"ט בספריהם הקדושים, וזה לא דבר שאפשר להסביר על רגל אחת ובקצרה. אלא בכל פעם שתלמד מאמר מהספרים הקדושים תבין עוד נקודה ועוד חלק איך מתלבשת התורה בכל אדם, מה החלק של ה'בלק' שבתוכו, ומה הוא אתונו של בלעם. מה שבכל זאת נחוץ לנו להבהיר עתה, זה את עצם היסוד שכל מה שכתוב בתורה הם דברים נחוצים ושרשיים שהשי"ת נחפז לפשו ונפש מישראל, וכל יהודי העומד עתה בשנת תשפ"ד נחוץ לו בכדי להתקרב להקב"ה ולעשות את תפקידו בעולם, כל פרט ופרט שבתורה.

אברהם יצחק: אז סיפור כזה של בלעם למשל שבעצם קרה רק פעם אחת לפני כמה אלפי שנה גם נחוץ היום?

משפיע: כן. זה הנקודה שאני רוצה להבהיר, שבתורה לא כתוב סיפורים! אין אפילו סיפור אחד בתורה! כל מילה ותיבה שבתורה הוא דיבור של הקב"ה שמדבר היום אלינו, הדיבור גילוי שהקב"ה מתגלה אלינו בלעם ואמר לנו לכל אחד ואחד בפרטות! ואם הקב"ה מדבר אלי, הרי פשוט שאני צריך את הדיבור הזה, אלא מאי? הגילוי הזה של 'בלעם', למשל, בפועל ממש ובעולם הזה, זה היה רק פעם אחת לפני כמה אלפי שנה, אבל המציאות האלקית שיש במילים ותיבות הללו? הם שייכים היום בדיק כמו אז! איך אמנם מתגלה בצורה אחרת מאז, אבל עצם המציאות הרוחני שבתוכו הללו שייכת היום בדיק כמו אז!

מכך תוכל ליכנס להבנה פנימית יותר שאם מדובר בדיבורים של השי"ת, זה לא רק הוראות בעבודת ה' שהשי"ת מלמד אותך, אלא זה כל החיות שלך והחיות של כל העולמות כולם, כי הרי אין שום קיום ומציאות לעולם מבלעדי דיבורו של הקב"ה שהוא המחיה של רגע את כל העולמות, ועתה שהשי"ת מגלה את דיבורו באופן של פרשת בלק ובלעם, לדוגמא, אז בכל העולמות מתרחש עתה פנימיות העניין של בלק ובלעם מחדש.

אברהם יצחק: וכמו כן יציאת מצרים ודור המדבר והמשכן...

משפיע: נכון! גילוי הקדושה של 'יציאת מצרים' וה'משכן' הוא מציאות אלוקית וגילוי אלוקי הנמשך מהקב"ה בעצמו לכל אחד ואחד מישראל, בכל עת וזמן! אלא שכאמור, האופן שבו התגלה הגילוי הזה בצורה גשמית ומציאותית היה רק פעם אחת לפני

משפיע: שלום וברכה אברהם יצחק. **אברהם יצחק:** שלום שלום, איך האב גוטע נייעס! יש לי דבר מעניין לספר למשפיע.

משפיע: הבה נשמע?

אברהם יצחק: סיפורי אתמול לחברי שדיברתי עם המשפיע עניין שלם על מעלת וכח סגולת קריאת התורה, והוא פקח עלי זוג עינים תמהות ומתפלאות. רציית המשך ולספר לו את החידושים ששמעתי מהמשפיע, אך קלטתי פתאום שכל הנושא הזה תמוה מאוד אצלו, הוא הגיב לי 'זה נראה לי מוזר להיתפס ולהסביר עניינים על קריאת התורה', זה היה נראה כאלו אני עומד להסביר לו סודות ועניינים על מכירת העליות... הוא פשוט לא הבין שזה עניין מיוחד ומסוים שיש בכלל מה לדבר על זה...

משפיע: טוב, זה מיעוטא דמיעוטא סוג האנשים האלו, הבחור הזה מן הסתם לא מחברים הקרובים שלך...

אברהם יצחק: נכון, אבל אז קלטתי שיש עוד הרבה בחורים שאמנם לא מתייחסים כל כך בזלזול על זה, אבל גם הם אף פעם לא קלטו שזה זמן שבו קונים ומקבלים השפעות גדולות... בעצם גם אני בעצמי אף פעם לא קלטתי כמה חשוב הזמן הזה... אני תופס עכשיו שהיה לי הרגשה שזה איזה סוג של הפסקה בין שחרית למוסף... הודמנות להשלים תפילת שחרית אם מתאחרים קצת, או שניים מקרא ואחד תרגום וכדומה...

משפיע: קודם כל זה עצמו התועלת של ליחד שיחה שלימה על זה לבד, שכבר ישנה את המבט והגישה על כל הנושא הזה. וברוך השם שהקב"ה יזמן לנו לדבר על זה, וכך זכינו להעצר לרגע ולקלוט מה הולך כאן.

אברהם יצחק: אז יש לנו עדיין לדבר עוד על זה? או שהולכים הלאה?

משפיע: למעשה בשבוע שעבר רק התחלנו לדבר על הנושא הזה, ויש כמה נקודות שנגענו בהם ורק בקצה המזלג, בוודאי יש עוד הרבה לבאר ולהוסיף, בפרט כאשר אני שומע ממך שיש בזה תועלת. כי ברור שכאשר נדע יותר בבהירות עד כמה מגיע הריחוק מקריאת התורה יגיש לזה בהרבה יותר שימת לב ורגש דקדושה כדבעי.

אברהם יצחק: אם כבר ממשיכים לדבר על קריאת התורה, הייתי רוצה לשמוע ביתר ביאור על הנושא שהתחלנו לדבר על זה, שפרשת השבוע נוגעת לכל אחד ואחד בפרטות, זה אכן דברים ידועים, אבל מה בדיק הביאור בזה? ומה זה בדיק העניין הזה של קריאה מעוררת את הזמן? כאשר קוראים את הפרשה של לבן ובתאלה מתגלה לבן בבית המדרש? מה בדיק הפירוש של זה?

משפיע: השאלה שלך טובה. אבל תחילה ננסה אכן להבין את עצם העניין, של הקריאה מעוררת את הזמן, ואולי מתוך הדברים גם נצליח להגיע לכל מיני פרטים ששאלת.

ובאמת שהמושג הזה של 'קריאה מעוררת את הזמן', וכן המושג שהזכרנו ש'כל התורה כולה שייכת בכל אדם ובכל זמן', הוא מושג רחב וספרי החסידות לימדו אשר מקיף הרבה פרטים בתורה, אבל זה נחוץ לנו כאן באופן מיוחד, כי כאשר מבינים אותו קולטים יותר ויותר את מעלת וסגולת הזמן של קריאת התורה.

אברהם יצחק: נו, אני מוכן ומוזמן לשמוע.

משפיע: ראשית כל הבה נבהיר לעצמינו יסוד פשוט ונחוץ, שכל מה שכתוב בתורה נצרך ומוכרח לכל אדם! כל יהודי צריך לקבל כח דקדושה מאברהם יצחק ויעקב, מהאמהות הקדושות, כוחו של יוסף הצדיק והשבטים, הזיכרון בגלות מצרים, האותות והמופתים שביצאת מצרים, קריעת ים סוף, מלחמת עמלק, ירידת המן, ובארת של מרים, מתן תורה ובניית המשכן, דור המדבר ודור באי הארץ, כוחו של משה ואהרן וכוחו של יהושע בן נון, ועוד ועוד כל פרטי הפרטים שבתורה נצרכים לכל אחד ואחד ממש. יהודי אינו יכול להגיע לשלימותו בלי כל הכוחות הללו.

עד כאן ברור?

נדרסת הרה"ח ר' יצחק יעקב אייזנבאך שליט"א
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו למואל טוב
במכת מרן הבעש"ט ורן התלמיד י"ד יחי למנת בית שאן
בשנת ה'תשנ"ה

נדרסת הרה"ח ר' חיים טוביה פוקס שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו למואל טוב
במכת מרן הבעש"ט ורן התלמיד י"ד יחי למנת בית שאן
בשנת ה'תשנ"ה

נדרסת הרה"ח ר' אליעזר סאמנט שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו למואל טוב
במכת מרן הבעש"ט ורן התלמיד י"ד יחי למנת בית שאן
בשנת ה'תשנ"ה

נדרסת הרה"ח ר' חיים שווארץ שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו למואל טוב
במכת מרן הבעש"ט ורן התלמיד י"ד יחי למנת בית שאן
בשנת ה'תשנ"ה

נדרסת הרה"ח ר' אהרן ב"ר ש' הירש שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו למואל טוב
במכת מרן הבעש"ט ורן התלמיד י"ד יחי למנת בית שאן
בשנת ה'תשנ"ה

נדרסת הרה"ח ר' משה יונה זעליקאוויטש שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו למואל טוב
במכת מרן הבעש"ט ורן התלמיד י"ד יחי למנת בית שאן
בשנת ה'תשנ"ה

מצוות שבנפש

מה ההבדל בין ה'שכל' ל'מחשבה'? ולמה עיקר מצוות האמונה היא דווקא על ה'שכל' - לקנות בהירות שכלית באמונה, אחת ולתמיד, ולא על המחשבות? ומה אם כן הפירוש של שש מצוות תמידיות?

ועוד מצוות התלויות בלב המוטלות על האדם בכל רגע ורגע מחייו, והרי אמרנו עתה כי המצווה בכל זה אינה אל לפעול את קליטת הדברים בלב אחת ולתמיד, ומה היא אם כן פירוש ההגדרה על כך 'מצוות תמידיות'?

ואם כי לפי האמור והאי שהמצוות שבלב הם מצוות תמידיות, אשר מתקיימות אצל האדם מעתה ועד עולם אחרי שהדברים ברורים אצלו, אך מ"מ מלשון החינוך משמע שיש כאן מצווה על עסק תמידי שעלינו לעסוק בהם במחשבותינו. (ואכן לכן הוא בכלל חשבון תרי"ג המצוות השייכים ללבושי הנפש, ולא רק מכלל מצוות שבלב אשר הם על הנפש עצמה).

והיה אפשר לומר מהלך אחד בדרך חסידות, כי המצוות האלו אינן מתקיימות ממילא על ידינו בכל רגע, אך כונת החינוך לקיימם היינו להיות מודע על כך ולשמוח עם זה: ועל דרך מה שירוע מה'חפץ חיים' ז"ע אשר היה מעורר יהודים שכשהם משלמים לבעלי מלאכה ושכירי יום שיכוונו בשעת התשלום לקיים בכך את המצוה עשה של 'ביומו תתן שכרו', כי אם לא יכוונו זה לא תפועל קדושת המצוה על נפשם מאומה, כך גם רק כשהאדם מזכיר לעצמו במהלך היום את המציאות שהנפש שלו מקיימת כל רגע מצוות 'אמונה' זה ישיפיע עליו להיספג יותר מקדושת המצוה. אלא שאין זה נכנס בפשטות משמעות דברי החינוך, אשר כן נראה מדבריו, שהמצווה היא לחשוב מחשבות של אמונה.

אך פשטות הדברים בזה הוא, כי באמת שיש חלק נוסף במצוות האמונה, לבד מעיקר המצווה להפוך את מהות הנפש למאמינה, שהוא, 'פירסום האמונה' אשר מצוותה היא אף על פירסום בתוך האדם עצמו. לחיות את ההשגה הפנימית שלו באמונה באופן גלוי ומפורסם בכל רובדי הנפש ע"י שיהיה בזה תמיד מחשבתו. ועל דרך זה גם במצוות האהבה, שיש מצווה להתעלס באהבים, ולהשתעשע עם אהבתו את ה' על דרך שהאדם משתעשע עם אהוב נפשו. שחלקי מצוות אלו כן תלויים במחשבה תמידית שעל האדם לעסוק בהם.

אך ראוי לציין שדברים אלו אינם רק כסנפך נוסף למצוות הלב, אלא נחוצים גם לעצם המצווה התלויה רק בלב ובנפש, שתוכל להתקיים כראוי. כי טבע העולם הוא, אף אצל שני החברים שקנו קשר של אהבת פשוט בנייהם, שהקשר יכול להתקרב ועוצמת האהבה יכולה לפוג, ברבות הימים והשנים, ולאורה, כיצד זה קורה? וכי דבר שבמהות הנפש יכול להשתנות פתאום? אלא שההסבר הוא, כי כיון שסוף סוף הנפש פועלת רק ע"י התלבשות בלבושים ובאותיות המחשבה, אז גם כשיש אהבה בתחומו לחבר, צריך החבר זה למצוא חן מצד הלבושים החיצוניים, וכשאין את מציאת החן הזה, זה מקלקל לאדם את החיבור עם האהבה הגנוזה במהות נפשו, והוא לא יכול לחיות את זה. כי כן טבעה של הנפש שהיא אינה פועלת רק באמצעות הלבושים החיצוניים, אשר הם כן נתונים לשינויים.

וכן זה פועל גם לגבי האהבה לה'. כי גם כשיש כבר לאדם את האהבה במהות נפשו - וכן האמונה, הבטחון, ושאר מצוות הלב - הרי אם האדם לא יזין את מחשבותיו דיבורי ומעשיו, בהשתעשעות והתעלסות באהבה הזו, מעת לעת, האהבה שבמהות הנפש עלולה לפוג, והיינו, שהשייכות והחיבור של האדם לאותה אהבה שבנפשו, הולכת ומתכסה באבק עד שהאדם עלול לא לחיות עם מה שנפשו אוהבת ח"ו, וכן לגבי האמונה והבטחון, אשר כשהאדם אינו משקיע במחשבות של אמונה באופן תמידי לפרסם בעצמו את האמונה, הוא עלול לאבד את הקשר עם האמונה שלו עצמו, ועל כך היא אכן המצווה התמידית, להזין תמידיות את השייכות והחיבור את האהבה והאמונה בקנינו ובנפשנו. יזכנו ה', וישם בלבנו אהבתו ויראתו.

מעובד מתוך שינויי הקבוע של המשפיע הגו"ח ר' בן ציון אפל שליט"א המערכת מדי יום שלישי בשעה 8:30 בערב בהיכל ר' בנימין בבני ברק

המצוות שבתורה מוטלות על לבושי הנפש - המחשבה הדיבור והמעשה, אשר האדם צריך לקיים בהם את המצוות, במצוות התלויות בלב הציווי אינו שאנו צריכים לעשות, לחשוב, או לדבר כאן משהו כי אם צריך להיות כאן משהו, צריך שהנפש תאמין, תבטח, תאהב, ותירא: בכל המצוות שבתורה, כשהאדם מצווה ליטול לולב לדוגמא, כיון דאגבהיה נפק ביה יש כאן פעולה שהאדם צריך לעשות ויצא ידי חובתו, אך כשהאדם מצווה על מצוות שבלב המצוה הוא על כך שהוא יהיה איש אוהב! שהוא יהיה איש מאמין! אין איוה פעולה שהאדם יכול לפעול במחשבה דיבור או מעשה לקיים את מצוות אמונה או אהבה, כי אם הנפש עצמה צריכה להיות מאמינה ואוהבת, שיהיה לה ברור ומאיר כי יש בורא עולם. וגם אם יאמר אדם נוסח שלם של 'אני מאמין' ואף יחשוב את פירוש המילות, זה עדיין דיבורים ומחשבות ולא הנפש עצמה, רק ברגע שהיה הקליטה וההבנה המסיימת והנפש צריכה לקלוט, מאז רגע זה, האדם הפך למאמין, ומבלי שיחשוב או ידבר על זה כלל - כי הנפש מאמינה.

ואם כן כיצד יהודי פונה לקיים אם כן את מצוות האמונה? כשהוא הולך ללמוד אמונה: כשהוא לומד על מציאות ה' ומשקיע להתבונן בזה ולהסיר מנפשו כל ספק ושאלה המעממת לו את הבהירות, אז הוא הופך למאמין - מרגע זה ואילך; המאמין האמיתי שלא רק 'חושב' 'מדבר' אמונה כל היום, אלא נפשו מאמינה! ברור ובהיר לו בלב ובנפש כי יש בורא עולם, וכי הבריאה כולה מאוחדת עם הבורא וכל חיותה מתפשטת ממנו ית' כל רגע.

והדברים מביאים אותנו למסקנה נפלאה, כי מהרגע שהיהודי הפך למאמין, מאז ואילך הוא מקיים את המצוה הזו כל רגע ורגע שהוא חי, מכאן ולנצח נצחים - גם ללא שום מחשבה דיבור או מעשה על כך! כי הרי הנפש מאמינה בעצם. זה כמו למשל, כשיש לאדם את הידיעה הבסיסית שאחד ועוד אחד זה שתיים; האם כשהוא עוסק בחשבון אחר ששמונה עשרה ושמונה עשרה זה שלשים ושש, אין בנפשו את הידיעה שאחד ועוד אחד זה שתיים? כך הידיעה של האמונה - מאותו רגע שמציאות ה' נעשית ברורה לאדם כמו שאחד ועוד אחד שווה שתיים, שוב אין שום רגע מחייו שהידיעה לא נמצאת בתוכו, ולנצח נצחים. (זה מונח במאמר החסיד יודוע: 'את הכל תוכלו ליקח מאתי, אך לא את יוצרי מלכבי' כי גם כשלקחים מהאדם את כל מה שיש לו הרי את מהות של הנפש אי אפשר לשנות; אי אפשר לגרום לאדם שיתחיל לחשוב אחד ועוד אחד שווה שלש, במקום שתיים, וכך אי אפשר לקחת ממנו את האמונה).

וזו מהותם של כל המצוות התלויות בלב. כך גם מצוות 'אהבה' לדוגמא, המצווה היא על הנפש ולא על הלבושים, על האדם לעסוק בדברים המביאים את האהבה (ובאופנים שהארינו בכך במדור זה במאמרים על מצוות אהבה ה') עד שהשי"ת יהיה האהוב שלו, ומאז שהוא קלט את זה, זה חלק מנפש האדם לתמיד, ללא הפסק רגע! וכמו כשיש לאדם חבר טוב ואהוב, האם כשהוא עוסק בעניינים אחרים ולא חושב אז על האהבה, האם אז פלוגי החבר הוא לא האהוב שלו? הרי אהבה אינה תלויה במחשבות או דיבורים, זו מציאות בנפש שהוא אוהב, וכך מהרגע האדם הופך לאהוב ה'; כל רגע וכל פעולה בחייו לא חלק מהאהבה. וכן גם מצוות היראה, הבטחון וכל מצוות הלב, אשר מצוותן אינה אלא לפעול בנפש קליטה אחת תמידית, אשר תישאר שם לנצח.

מצוות תמידיות - להזין את החיבור לנפש

לפי הדברים האמורים מתעוררת שאלה: הרי ידוע העניין של 'שש המצוות התמידיות' אשר ה'מנשה ברורה' מביא בראש ספרו מבעל החינוך, אשר הם מצוות האמונה האהבה והיראה,

מדי יום בקריאת שמע אנו אומרים בלשון זו: והיה אם שמעו ותשמעו אל מצותי, אשר אנכי מצוה אתכם היום לעבדו 'בכל לבבכם' ו'בכל נפשכם' שהשי"ת רוצה מאיתנו עבודה אשר מוטלת על הלב ועל הנפש, דהיינו, שכמו שיש ליהודי מצוות על כל אבר ואבר, יש מצוות המתקיימות בראיה, כראיית נר חנוכה לדוגמא, וכן יש מצוות המתקיימות בשמיעה, כשמיעת קול שופר, ויש שעם הפה, שבו אנו אוכלים מצה ומרור ומדברים דיבורי תורה ותפילה, וכן הלאה והלאה עד שכל אבר ואבר מרמ"ח האיברים, מכון כנגדו אחד מרמ"ח מצוות עשה - כך גם יש גם מצוות כמו אמונה בטחון ודביקות, אשר אלו צריכות להתקיים ע"י עצם הנפש והלב בעצמם.

ועל כך יש לנו לחדד, מה היא הנפש? כי יש להבחין כאן בהבדל יסודי אשר יש בין הנפש עצמה, ל'לבושי הנפש' ההולכים יחד עם הנפש, ולהבין מה היא הנפש עצמה, ומה הם רק הלבושים.

א 'שכל' ו'מחשבה'

וכל מי שכבר התחיל ללמוד את הפרקים הראשונים בספה"ק 'גניא' כבר מצא שם את מה שהוא מחלק בין הנפש עצמה, אשר היא ה'שכל' וה'מדות', ל'לבושי הנפש', אשר הם 'מחשבה' 'דיבור' ו'מעשה'; אשר הם כמו לבושים לשכל ולמדות - שהשכל והמידות של האדם 'מתלבשים' במחשבה, דיבור או מעשה, כדי להוציא את עצמם לפועל.

דהיינו, שבמבט שטחי נראה לנו ש'שכל' ו'מחשבה' היינו הך, אך באמת שיש כאן הבדל גדול, השכל הוא הנפש עצמה, והמחשבה היא רק הכלי של השכל, אשר השכל משתמש עמה כדי לפעול את פועלו. כשהאדם חושב על מושג כמו 'גבוה ונמוך' לדוגמא, במחשבה שלו מופיעים אז האותיות 'גבוה' ו'נמוך', אך את המשמעות של גבהות ונמיכות מבין ה'שכל' של האדם, ולא המחשבה - אלא שאי אפשר לו לשכל לפעול כי אם ע"י המחשבה, שהיא נותנת לו אותיות וכח לחשוב את כל מה שהוא מבין וחושב בעניין, אבל השכל עצמו הוא כח הרבה יותר עמוק ורחב מהמחשבה, כי ה'שכל' הוא הנפש ועצם האדם, והמחשבה היא רק הלבוש שהשכל משתמש בו.

ולכן, השכל הוא שמוביל את המחשבה, והמחשבה מובלת ומפעלת על ידו כחומר ביד היוצר, ולא להיפך, אחרי שהשכל הבין את המשמעות של גבהות ונמיכות, הוא כבר יכול למצוא את אותה המשמעות, בכל שפה שבעולם שבתבטא את המושג, בארמית הוא יחשוב זאת במילים של 'לעילא' ו'בתתא' ובשפה אחרת במילים אחרות, ולפעמים אף יוביל השכל את המחשבה להמציא מילים והגדרות חדשות, כמו בחידושי הגאונים במריסק ז"ע לדוגמא, אשר כשהשכל חידש עומקים מחדשים בסוגיות, היו צריכים הרבה פעמים לייצר לכך הגדרות חדשות, לעשות הבדל בין 'מצוה חיובית' ל'מצוה קיומית', וכדומה.

ואמנם הנפש היא מדי מופשטת, ואי אפשר לה כלל לפעול כאן בעולם ללא הלבוש של המחשבה - שלכן אדם שאין לו כח של מחשבה כמו חרש מלידה נחשב כשוטה לכל דבר - אך עלינו להבחין בהבדל החד: המחשבה אינה ה'נפש' כי אם לבוש אליו, ואילו ה'שכל' הוא הנפש עצמה. וכך גם ה'מידות' אשר הן ההרגשה המורגשת בעצם הנפש, ולא המחשבות הדיבורים והמעשים המבטאים את הרגשי הנפש, אשר הן רק הלבושים המגלים את הרגש.

ב מצוות הלב - קליטה אחת, ולנצח

כל זה גורם לנו להבין את ההבדל הגדול והמשמעותי שיש בין כל המצוות שבתורה, למצוות התלויות בלב ובנפש. כי בעוד שכל

500 גליונות לזיכוי הרבים
נרבת הרבה"ח ר' אברהם יצחק בר"ש סאקס שליט"א
ליגלי שמחתו בהולדת בנו למנוח טוב
במסגרת חוקי התורה ידוע ירוח מנוח ורובנו

רשפיה / כללי וחיצי קודש ממאורי החסידות
'יחיל ה' - הקב"ה ממתין ומצפה שנים הרבה, 'מדבר קדש' - על היהודי שידבר דיבור אחד של קודש
הרה"ק ר' יחיאל מיכל המגיד מולאטשוב ז"ע (תורת המגיד מולאטשוב, מחשבה דיבור ז')

